

Asia: VN/13190/2020

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: pakkokeinolain muutostarpeet

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne yleisesti mietinnöstä

Ehdotukset sisältävät useita tarpeellisia ja tuomioistuimen käytännön työtä helpottavia ja selkeyttäviä täsmennyksiä ja muutoksia.

2. Lausuntonne pakkokeinolain 2 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja. Käsiteltäessä pakkokeinolain 2 lukua Nykytilan arviointiosiossa s. 19 on tuotu esille tarvetta selkeyttää lailla poliisin oikeutta ottaa kiinni henkilö, jonka tuomioistuin on määrännyt noudettavaksi esimerkiksi samana päivänä pidettävään istuntoon muutoin kuin tekemällä etsintäkuulutus PATJASSA. Muutostarve koskee perustelujen mukaan poliisilain 2 luvun 3 §:ää. Epäselväksi jäi se, onko poliisilakia tai muita säännöksiä tältä osin ja tässä yhteydessä tarkoitus muuttaa, koska muistiossa ei ole käsitelty tarkemmin lainkohdan perusteluja eikä lakiehdotusta. Edellä mainittu muutos selventäisi tilannetta vastaamaan yleisesti voimassa olevaa käytäntöä.

3. Lausuntonne pakkokeinolain 3 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut täsmennykset ovat perusteltuja. Erityisesti syytteen nostamisen määräajan pidentäminen tietyissä tilanteissa ilman istuntokäsittelyä on tervetullut muutos, koska näin voidaan välttää ”turhia” istuntoja.

4. Lausuntonne pakkokeinolain 4 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Täsmennykset yhteydenpitorajoituksia koskeviin säännöksiin ovat pääosin perusteltuja ja selkeyttävät rajoitusten määräämistä. Istuntojen määrä voi jonkin verran lisääntyä käräjäoikeudessa nimeämättömiin henkilöihin määrätylle yhteydenpitorajoitukselle asetettavan 60 päivän voimassaoloajan vuoksi. Valvottujen yhteydenpitotapojen kuten valvottujen tapaamisten poistuminen heikentää epäillyn asemaa, koska yhteydenpitomahdollisuudet kaventuvat huomattavasti entisestään.

5. Lausuntonne pakkokeinolain 5 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja ja mahdollisuus määrätä tehostettuun matkustuskieltoon määrätty saapumaan vankilaan tm paikkaan teknisten välineiden kiinnitykseen erityisen tervetullut.

6. Lausuntonne pakkokeinolain 6 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja. Erityisesti mahdollisuus ratkaista istunnossa syytteen nostamisen määräaika koskeva pyyntö ja pyynnölle asetettu uusi kahden viikon määräaika ovat tervetulleita muutoksia. Kuulemista koskevaa säännöstä on ehdotettu selvennettäväksi. Voimassa olevan säännöksen mukaan kuulemistilaisuus on varattava henkilölle, jota asia koskee. Ehdotetun täsmennetyt sanamuodon mukaan kuulemistilaisuus on varattava henkilölle, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Ehdotettu muutos ei kaikilta osin selvennä riittävästi tilannetta. Esityksen mukaan esimerkiksi rikoksesta epäiltyä tulisi yleensä kuulla. Epäselväksi jää se, millaisissa tapauksissa kysymys on epäillyn oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta. Onko epäiltyä esimerkiksi tarpeen kuulla niissä tilanteissa, joissa vakuustakavarikossa oleva tai takavarikoitu omaisuus on jonkun toisen omistama?

7. Lausuntonne pakkokeinolain 7 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Kuten kohdassa 6.

8. Lausuntonne pakkokeinolain 8 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja.

9. Lausuntonne pakkokeinolain 9 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja.

10. Lausuntonne pakkokeinolain 10 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotetut muutokset ovat perusteltuja. Erityisesti täsmennys lupien voimaan tulosta antopäivänä on tervetullut. Samoin luopuminen teleosoitteiden ja telepäätelaitteiden yksilöimisestä. Tämä vähentää merkittävästi käräjäoikeuden työtä. Lisäksi harkittavaksi ehdotetaan mahdollisuutta järjestää istunto telepakkokeinoissa pelkästään puhelimitse. Pakkokeinolain 10 luvun 43 §:n mukaan tämä ei ole tällä hetkellä mahdollista. Puhelimitse pidettävä istunto helpottaisi ja nopeuttaisi asian käsittelyä.

Perusteltu on myös ehdotettu uusi 7 § 3 momentti televalvonnan kohdistamisesta henkilön teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen ilman tämän suostumusta tilanteissa joissa suostumusta ei voida saada henkilön terveydentilasta johtuen. Luvan myöntämisen yksi edellytys on se, että henkilön terveydentila on huonontunut niin, että hän on kykenemätön antamaan suostumusta. Epäselväksi jää vaaditaanko tästä edellytyksestä mitään selvitystä ja jos vaaditaan niin millaista. Esityksen mukaan suostumusta voisi eräissä tilanteissa tiedustella henkilölle määrättyltä edunvalvojalta. Useimmiten edunvalvojan tehtäväksi on määrätty taloudellisten asioiden hoitaminen. Tällaisella edunvalvojalla ei liene puhevaltaa kysymyksessä olevassa asiassa.

11. Lausuntonne pakkokeinolain 11 luvun muuttamista koskevista ehdotuksista perusteluineen

Ehdotettu muutos on perusteltu.

12. Lausuntonne oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

13. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 16 §:n muuttamisesta perusteluineen

14. Lausuntonne rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 13 §:n muuttamisesta perusteluineen

15. Lausuntonne rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 19 §:n muuttamisesta perusteluineen

16. Lausuntonne rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 31 ja 58 §:n muuttamisesta perusteluineen

17. Lausuntonne tutkintavankeuden vaihtoehtona määrättyjä valvontatoimia koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta perusteluineen

18. Lausuntonne sellaisista mahdollisista pakkokeinoja koskevan lainsäädännön muutostarpeista, joita mietinnössä ei ehdoteta

Vangitseminen ns. ylitörkeästä rikoksesta ei pakkokeinolain 2 luvun 11 §:n ja 5 §:n mukaan vaadi ns. erityisiä edellytyksiä. Tällöin ei siis tarvitse olla paon vaaraa taikka sotkemis- tai jatkamisvaaraa. Matkustuskiellon määräämisen edellytyksistä säädetään pakkokeinolain 5 luvun 1 §:ssä. Mikäli ns. ylitörkeästä rikoksesta epäilty halutaan vangitsemisen sijasta määrätä matkustuskieltoon, vaatii se 5 luvun 1 §:n mukaan ns. erityisiä edellytyksiä eli paon vaaran taikka sotkemis- tai jatkamisvaaran. Vaaditut edellytykset ovat näiden pakkokeinojen osalta ristiriidassa ja niiden yhdenmukaistamista tulisi harkita.

Nieminen Juha
Pohjois-Savon käräjäoikeus